
KHT Jari Miikkulainen
Oy Tuokko Ltd

PÄÄTÖS

Oy Tuokko Ltd:n ja KHT Jari Miikkulaisen toiminnan tutkinta Nuorisotutkimusseura ry:n tilikausien 2014-2016 tilintarkastuksessa

Asia vireille tulo

Nuorisotutkimusseura ry:n tilintarkastajana on vuodesta 2009 toiminut Oy Tuokko Ltd. Sen nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana on toiminut KHT Jari Miikkulainen. Nuorisotutkimusseura ry erotti Oy Tuokko Ltd:n tilintarkastajan tehtävästä 4.12.2017 yhdistyksen syyskokouksessa. Nuorisotutkimusseura ry antoi PRH:n tilintarkastusvalvonnalle tilintarkastuslain 2 luvun 9 §:n mukaisen selvityksen tilintarkastajan erottamisesta kesken toimikauden. Selvityksestä kävi ilmi, että syynä tilintarkastajan erottamiseen olivat tilikauden 2016 tilinpäätökseen liittyneet epäselvyydet, jotka olivat saaneet alkunsa jo aikaisemmin.

PRH:n tilintarkastusvalvonta on ottanut tilintarkastajien toiminnan tutkittavaksi Nuorisotutkimusseura ry:n antaman selvityksen tietojen perusteella. Erottamisasiasia koskee pääosin kahta selvityksessä esitettyä virhettä: 1) Nuorisotutkimusseura ry:n tilinpäätöksessä 2016 tehtyä 190 190 euron aikaisempiin tilikausiin kohdistuvaa oman pääoman oikaisua ja 2) 80 000 euron avustuksen tulouttamista väärälle tilikaudelle. Tilintarkastuslautakunta on käsitellyt Oy Tuokko Ltd:n ja Miikkulaisen toimintaa Nuorisotutkimusseura ry:n tilikausien 2014-2016 tilintarkastuksessa.

Tilintarkastajien selvitys

Tuokko Ltd ja Miikkulainen ovat antaneet PRH:n tilintarkastusvalvonnalle 31.1.2018, 22.10.2018 ja 28.3.2019 päivätyt selvitykset, joista viimeksi mainittu sisältää myös kopiot tilintarkastusta koskevista työpapereista tilikausilta 2014-2016. Tilintarkastajat ovat katsoneet toimineensa Nuorisotutkimusseura ry:n tilintarkastuksessa hyvän tilintarkastustavan ja tilintarkastuslain mukaisesti.

Asia 1: 190 190 euron oikaisukirjaus

Oy Tuokko Ltd ja Miikkulainen ovat katsoneet, että Nuorisotutkimusseura ry:n monivuotisten hankkeiden avustusten ja niitä vastaavien kulujen kirjaaminen kullekin tilikaudelle perustuu arvionvaraisuuteen kunkin hankkeen etenemisestä ja vastaavista kuluista. Kun hanke saadaan päätökseen, puretaan kaikki hankkeeseen liittyvät jaksotukset taseesta tuloslaskelmaan.

Vuonna 2016 kävi niin, että kolme huomattavan suurta useita vuosia kestänyttä hanketta valmistui. Tilikauden 2016 tilinpäätöksessä kaikkien hankkeiden jaksotukset purkautuivat, samoin niihin liittyvät arvionvaraiset jaksotuserät (kaikkiaan 190 190 €). Yhden avustuksen avustumalli oli muuttunut, mitä yhdistyksessä ei ollut huomattu ja se

lisäsi osaltaan jaksotusvirhettä. Tilinpäätös laadittiin yhdistyksen vakiintuneiden tilinpäätöskäytäntöjen mukaisesti.

Asia 2: 80 000 euron avustuksen virheellinen jaksotus

Oy Tuokko Ltd:n ja Miikkulaisen mukaan 80 000 €:n erässä oli kyse siitä, että tilikauden 2016 tuloslaskelmassa avustus oli merkitty yleisavustukseksi, vaikka kyseessä oli erityisavustus. Erä oli siis kirjattu väärään kohtaan tuloslaskelmalla. Kyseessä ei siis ollut jaksotusvirhe eikä virhe ollut olennainen. Virheellä ei ollut vaikutusta tilikauden 2016 alijäämään eikä omaan pääomaan. Nuorisotutkimusseuran kirjanpidossa 80 000 €:n avustus oli käsitelty varsinaisen toiminnan tuotoissa (tili 3000 Valtion avustukset), jonka saldo tilinpäätöksessä 2016 oli 80 000 € ja vuoden 2015 tilinpäätöksessä 358 336 €. Valtion yleisavustukset on kirjattu tuloslaskelmalla tilille 9000 ja sen saldo tilinpäätöksessä 2016 oli 1 150 000 € ja tilinpäätöksessä 2015 saldo oli 1 100 000 €.

Muu selvitys

PRH:n tilintarkastusvalvonta on esittänyt Nuorisotutkimusseura ry:lle lisätietopyyntöjä ja saanut niihin vastaukset 23.4.2018, 15.2.2019 ja 3.5.2019. Oy Tuokko Ltd ja Miikkulainen ovat saaneet tilaisuuden tulla kuulluiksi lisäselvityksestä.

Ratkaisu

Tilintarkastuslautakunta antaa Miikkulaiselle varoituksen. Oy Tuokko Ltd:n toiminnan tutkinta ei anna aihetta toimenpiteisiin.

Perustelut

Käsittelyn rajaus

Tilintarkastuslautakunta ei ole toimivaltainen ottamaan kantaa tilintarkastuspalkkion palauttamiseen eikä korvauskysymyksiin.

Sovellettavat oikeusohjeet

Tilintarkastuslain (1141/2015) 7 luvun 2 §:n mukaan tilintarkastusvalvonta valvoo, että tilintarkastajat toimivat tilintarkastuslain mukaisesti.

Oy Tuokko Ltd ja Miikkulainen sen nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana on ollut velvollinen tarkastamaan Nuorisotutkimusseura ry:n tilinpäätöksen, kirjanpidon, hallinnon ja toimintakertomuksen toiminnan hetkellä voimassa olleen tilintarkastuslain (459/2007 ja 1151/2015) mukaisesti ja antamaan tilintarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen tarkastamaltaan tilikaudelta.

Tapahtumien kulku

Nuorisotutkimusseura ry on yhdistys, jonka tuotot perustuvat pääosin avustuksiin. Nuorisotutkimusseura ry:n tilintarkastajana on vuodesta 2009 toiminut Oy Tuokko Ltd. Sen nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana on toiminut KHT Jari Miikkulainen.

Nuorisotutkimusseura ry erotti Oy Tuokko Ltd:n tilintarkastajan tehtävästä 4.12.2017 yhdistyksen syyskokouksessa. Syynä tilintarkastajan erottamiseen olivat tilikauden 2016 tilinpäätökseen liittyneet Nuorisotutkimusseura ry:n esille ottamat epäselvyydet, joista osa havaittiin tilinpäätöksen vahvistamisen jälkeen.

Nuorisotutkimusseura ry teki tilinpäätöksessä 2016 kertaluonteisen 190 190 euron oman pääoman oikaisun, joka johtui siitä, projektkirjanpidon puutteiden johdosta projektien tuloutus oli tehty virheellisesti. Lisäksi Nuorisotutkimusseura ry havaitsi vasta

5.9.2019

tilinpäätöksen vahvistamisen jälkeen, että yksi 80 000 euron avustus oli tuloutettu väärälle tilikaudelle, tilinpäätökseen 2016, vaikka se olisi pitänyt tulouttaa myöhemmin toteutuneita kuluja vastaan. Nuorisotutkimusseura ry:n mielestä tilintarkastajan olisi tullut havaita virheet ajoissa ja esittää niiden korjaamista.

Miikkulaisen toiminnan arviointi - Asia 1: Tilinpäätöksen 2016 oman pääoman oikaisu

Nuorisotutkimusseura ry:n tilikauden 2016 tilinpäätöksessä tehty oman pääoman oikaisu 190 190 € koostuu useista projekteista. Useasta projektista koostuva virhe ylitti jo tilikautena 2014 kokonaisolennaisuuden. Tilanne on sama tilikautena 2015. Tilikautena 2014 ja 2015 tilinpäätöksiin on kirjattu liikaa avustusten tuottoja.

Miikkulaisen olisi pitänyt tilintarkastuksessa kiinnittää enemmän huomiota tilintarkastuksen riskiarvioihin. Tarkastuskohteena kyseessä oli pääosin avustustuotoilla toiminut yhteisö. Miikkulaisen olisi pitänyt kiinnittää erityistä huomiota avustuksiin ja niiden tuloutuksiin. Hänen olisi pitänyt kiinnittää huomiota projektikirjanpidon oikeellisuuteen ja kirjanpidon valvonnan järjestämiseen. Projektikirjanpidon varsinainen järjestäminen luotettavalla ja raportointia tukevalla tavalla on ollut yhdistyksen johdon tehtävänä.

PRH:n tilintarkastusvalvonnan tekemän selvityksen mukaan Miikkulainen on tarkastanut virheellisiä tuloutuksia sisältäneet projektit kyseisiltä tilikausilta, mutta hän ei ole huomannut avustusten tulouttamiseen liittyviä virheitä tilinpäätöksissä tilikautena 2014-2015.

Avustuksen saajan, Nuorisotutkimusseura ry:n kirjanpitoon ja tilinpäätöksiin on tullut eräiden projektien vääristä tuloutuksista johtuvia virheitä. Tuloutukset olisi pitänyt tehdä kunkin tilikauden tilinpäätökseen avustusehtojen edellyttämien omavastuuosuuksien mukaisesti. Tilinpäätösten virheet ovat syntyneet tilikautena 2014 ja 2015 siten, että Nuorisotutkimusseura ry on tulouttanut tilinpäätöksissään saamiaan eräitä avustuksia liikaa (100%), kun sen olisi pitänyt tulouttaa sopimuksen mukaisesti 80%. Nuorisotutkimusseura ry:n omavastuu osuus kyseisissä projekteissa oli 20% projektin kuluista. Nuorisotutkimusseura ry on siis kirjannut omarahoitusosuuksia virheellisesti tuotoiksi ja siirtosaamisiksi. Virhe on korjattu tilikauden 2016 tilinpäätökseen kirjaamalla 190 190 euroa oman pääoman oikaisuksi.

Nuorisotutkimusseura ry:n projektit ja niitä koskevat avustuspäätökset eivät ole olleet ehdoiltaan samanlaisia. Osassa avustuspäätöksistä oli myönnetty 100 % avustus ilman avustuksen saajan omavastuuosuutta.

Miikkulaisen suorittama tilintarkastus on tältä osin ollut puutteellista ja huolimaton.

Miikkulaisen toiminnan arviointi Asia 2: 80 000 € avustus

Nuorisotutkimusseura ry:n saama 80 000 euron erityisavustus on käsitelty väärin tilikauden 2016 vahvistetussa tilinpäätöksessä. Kyseinen virhe määrältään ylittää tilintarkastuksessa käytetyn kokonaisolennaisuuden.

Miikkulaisen olisi pitänyt huomata avustuksen erityisluonne, joka ilmenee avustuspäätöksen ehdoista. Sen tarkastamisen Miikkulainen on lyönyt laimin. Jos Miikkulainen olisi tarkastanut kyseisen avustuspäätöksen ehdot (erityisavustus), hän olisi voinut tuoda raportoinnissaan esiin, että kyseinen erä on tuloutettu liian aikaisin ja väärälle tilikaudelle.

Väärin jaksottaminen tässä tapauksessa tarkoittaa, että avustus on tuloutettu liian aikaisin. Avustus olisi hyvää kirjanpitoa noudattaen pitänyt tulouttaa tuonnempaan

erityisavustuksen mukaisia toteutuneita kuluja vastaan eikä yleisavustuksen luonteisesti kerralla vielä tilikaudella 2016.

Tilintarkastajien toimintaa arvioitaessa on otettava huomioon, että tilinpäätöksen virheeseen on vaikuttanut se, että yhdistyksen sisäinen valvonta on tältä osin toiminut tehottomasti. Tämä ilmenee Nuorisotutkimusseura ry:n antamissa vastauksissa PRH:n tilintarkastusvalvonnan esittämiin kysymyksiin.

Oy Tuokko Ltd:n toiminnan arviointi

Tilintarkastuslakiin perustuvassa tilintarkastajien valvonnassa vakiintuneen soveltamiskäytännön mukaan tilintarkastusyhteisön on vähintään tarjottava päävastuulliselle tilintarkastajalle riittävät resurssit toimeksiannon suorittamista varten sekä tuettava ja valvottava päävastuullisen tilintarkastajan toimintaa.

Tämän tutkinta-asian selvityksessä ei ole tullut esiin seikkoja, jotka osoittaisivat, että Oy Tuokko Ltd olisi menetellyt epäasianmukaisesti tai muuten tilintarkastuslakiin perustuvien velvollisuuksiensa vastaisesti Nuorisotutkimusseura ry:n tilintarkastuksessa.

Miikkulaisen toiminnan arviointi

Miikkulaisen toiminta on moitittavaa, vaikka Nuorisotutkimusseura ry:n johdon velvollisuus olisi ollut järjestää projektkirjanpito luotettavasti.

Yhteenveto

Tilintarkastuslautakunta katsoo, että edellä perusteluissa mainituilla tavoilla Miikkulainen on toiminut hyvän tilintarkastustavan ja tilintarkastuslain vastaisesti Nuorisotutkimusseura ry:n tilikausien 2014 – 2016 tilintarkastuksessa.

Tilintarkastuksessa on jäänyt varmistamatta, että Nuorisotutkimusseura ry:n projektkirjanpito ja sen yhteys kirjanpitoon on järjestetty asianmukaisella tavalla ja että projektkirjanpidon valvonta ollut riittävää. Miikkulainen on jättänyt varmistamatta, että Nuorisotutkimusseura ry:n hallinto kyseisinä tilikausina on hoidettu lain edellyttämällä tavalla. Hän on jättänyt varmistumatta, antavatko kyseisten tilikausien tilinpäätökset oikean ja riittävän kuvan yhteisöjen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Tilintarkastuslautakunta toteaa, että Nuorisotutkimusseura ry:n projektien kulujen ja tuottojen virheellisen kirjaamisen vuoksi tilinpäätökset tilikausilta 2014-2016 ovat olleet virheellisiä.

Miikkulaisen suorittama tilintarkastus ei täytä tilintarkastuslakiin perustuvia vaatimuksia edellä selostettujen puutteiden johdosta. Miikkulaisen menettely ei vastaa tilintarkastajalta vaadittavaa huolellisuutta (TTL 4:1 ja 4:3). Miikkulaisen toiminta on ollut huolimattomaa ja siten hyvän tilintarkastustavan vastaista.

Tilintarkastuslautakunta katsoo, ettei Oy Tuokko Ltd:n toiminnasta voida kyseisten seikkojen tilintarkastuksessa osoittaa tilintarkastuslain vastaisuutta.

Seuraamuksen määräämisessä huomioon otettavat seikat (TTL 10:1 ja 10:7)

Tilintarkastuslautakunta on ottanut seuraamuksesta päättäessään huomioon kaikki asiankuuluvat seikat ja tilintarkastuslain 10 luvun 7 §:ssä mainitut seikat. Tilintarkastuslautakunnan ratkaisukäytäntö ja tapauksen tutkinnassa havaitut Miikkulaisen virheet

5.9.2019

huomioon ottaen huomautus ei ole riittävä seuraamus, vaan Miikkulaiselle on annettava varoitus. Miikkulaisen moitittava menettely ei ole vähäinen.

Nuorisotutkimusseura ry:n tilinpäätösten olennaiset virheet ovat vaarantaneet tilinpäätösten antaman oikean ja riittävän kuvan. Miikkulaisen olisi pitänyt havaita kyseisten avustusten virheellinen kirjaaminen ja vaatia virheiden korjaamista ennen tilinpäätösten vahvistamista ja tilintarkastuskertomusten antamista. Vaihtoehtoisesti hänen olisi pitänyt tuoda virheet esiin raporteissaan. Varoitus on tilintarkastuslautakunnan mielestä tässä tapauksessa perusteltu, vaikka mahdollista taloudellista vahinkoa ei voida osoittaa eikä Miikkulaiselle ole aikaisemmin määrätty tilintarkastuslain mukaista seuraamusta.

Sovelletut säännökset

Tilintarkastuslaki (459/2007) 1, 11, 15, 20, 22 ja 49 §

Tilintarkastuslaki (1141/2015) 1 luku 1, 3 luku 1 ja 2 §, 7 luku 2 §, 10 luvun 1 ja 7 §

Valitusoikeus

Asianosaisilla Miikkulaisella ja Oy Tuokko Ltd:llä on oikeus valittaa tästä päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen valitusosoituksen mukaisesti.

Asian ratkaisseet tilintarkastuslautakunnan jäsenet

Pekka Pajamo (pj), Jussi Heiskanen (varapj), Ari Ahti, Antti Fredriksson, Teija Laitinen, Leena Romppainen ja Tiina Toivonen

Vakuudeksi

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS
Tilintarkastuslautakunta

Pekka Pajamo
Tilintarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Pasi Horsmanheimo
Esittelijä

Liite

Valitusosoitus

Jakelu

KHT Jari Miikkulainen
Oy Tuokko Ltd

Tiedoksi

Nuorisotutkimusseura ry

VALITUSOSOITUS

Tilintarkastuslain (1141/2015) 11 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan tilintarkastuslautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään se, jolle tilintarkastuslautakunta on päätöksellään antanut tilintarkastuslain 10 luvun mukaisen seuraamuksen.

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Tavallisena tiedoksiantona hallintolain (434/2003) 59 §:n mukaan postitse kirjeellä toimitettaessa vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on annettu todisteellisenä tiedoksiantona hallintolain 60 §:n mukaan, saantitodistus osoittaa tiedoksisaannin ajankohdan. Jos päätös on annettu tiedoksi sähköpostitse tavallisena sähköisenä tiedoksiantona, katsotaan päätös annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, ellei muuta näytetä (laki sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa 13/2003, 19 §).

Valitus hallinto-oikeuteen on tehtävä kirjallisesti. Valittaja voi laatia valituskirjelmänsä itse tai käyttää sen laatimisessa avustajaa. Valittaja voi myös valtuuttaa asiamiehen tekemään valituksen puolestaan. Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai julkinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen valittajan antama valtakirja.

Valituskirjelmä

Valituskirjelmässä on ilmoitettava, mihin päätökseen haetaan muutosta. Valituksessa on ilmoitettava, miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi.

Valituskirjelmässä tulee esittää perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta sekä yhteystiedot eli postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Allekirjoituksella tarkoitetaan omakätistä nimen kirjoittamista.

Liitteet

Valitukseen tulee liittää seuraavat asiakirjat:

1. Päätös, johon haetaan muutosta valitusosoituksineen, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
2. Todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, esimerkiksi kopio saantitodistuksesta tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
3. Asiakirjat, joihin valittaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
4. Asiamiehen valtakirja, ellei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja.

Valituksen määräaika ja toimittaminen

Valituskirjelmä liitteineen tulee toimittaa Helsingin hallinto-oikeudelle ennen valitusajan päättymistä.

Valittaja tai hänen edustajansa voi tuoda valituskirjelmän hallinto-oikeuden kirjaamoon tai lähettää sen postitse. Oikeudenkäyntiasiakirjoja voidaan toimittaa tuomioistuimelle myös telekopiona tai sähköpostina.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa:

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Helsingin hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI

Sähköposti helsinki.hao@oikeus.fi

Sähköpostia lähetettäessä (at)-merkintä korvataan @-merkillä.

Vaihe 029 564 2000, Faksi 029 564 2079